

Vidensråd for Forebyggelse

Årsberetning 2014

Vidensråd for Forebyggelse

Årsberetning 2014

Vidensråd for Forebyggelse **Årsberetning 2014**

Udarbejdet af Peter Gjerndrup Aagaard
Kirstine Krogholm

Årsberetningen kan frit downloades på
www.vidensraad.dk

Publikationsår 2015

Design af AKAPRINT a/s, Aarhus

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Forord	5
2. Organisering	6
a. Rådsmedlemmerne og formandskabet	6
b. Sekretariatet	7
c. Koordinationsforum	7
3. Strategiudvikling	7
4. Økonomi	8
5. Projekter og aktiviteter	9
a. Supermotionisme	9
b. Børn og unges mentale helbred	10
c. Håndbog i sund formidling	10
6. Andre projekter	12
a. Søvn og sundhed	12
b. Cannabis: Sociale og sundhedsmæssige konsekvenser samt muligheder for forebyggelse og behandling	12
c. Tatovering – helbred, risici og kultur	12
7. Konferencer og temamøder	13
a. Sundhed og adfærd – fra forskning til politisk handling	13
b. Folkemødet Bornholm	13
8. Vidensrådet og pressen	15
a. Pressedækning	15
b. Kronik og debat	16
Appendiks 1 Oversigt over aktiviteter og projekter	17
Appendiks 2 Oversigt over rådsmedlemmerne	19

FORORD

Vidensråd for Forebyggelse har nu eksisteret i 3½ år. Når vi selv skal sige det, mener vi, at vi har haft en stor indflydelse på danskernes (syn på) folkesundhed. En evaluering fra 2013 bekræftede dette og kom med række anbefalinger, der ledte frem til en ny strategi for Rådet gældende for perioden 2015 til 2018.

Vi vil med denne årsberetning, som er noget nyt for Rådet, redegøre for aktiviteterne i 2014 og hvordan de kan pege fremad mod 2018. Det inkluderer en beskrivelse af de aktiviteter, vi har haft i året og specielt den strategiudviklingsproces, der har udviklet sig til en egentlig strategi med et fokus på forebyggelse blandt børn og unge. Vi ser denne udvikling som

ganske naturlig, både i forhold til Rådets tidligere aktiviteter og den lange række af rapporter; vi allerede har lavet inden for folkesundhedsområdet, men også i forlængelse af "De 7 nationale mål for danskernes sundhed", som regeringen lancerede i 2014.

Årsberetningen henvender sig til jer, der er interesseret i Rådets organisation, konstruktion, ressourceallokering og aktiviteter i det hele taget.

God læselyst.

Morten Grønbæk

Formand for Vidensråd for Forebyggelse

ORGANISERING

Rådsmedlemmerne og formandskabet

På rådsmøderne i 2014 har Rådets arbejde været koncentreret om bl.a. kvalificering af Rådets produkter og aktiviteter med oplæg fra arbejdsgruppemænd (herunder rapporter om supermotionisme, tatovering, børn og unges mentale helbred samt cannabis) og efterfølgende plenumdrøftelser. Vi har løbende drøftet de aktuelle sundhedsdebatter og taget beslutninger om Rådets bidrag til disse i form af debatindlæg og kronikker (se appendiks 1). Der har desuden været processer om Rådets arbejde (bl.a. identificering af nye temaer) og strategjudvikling.

Rådsmedlemmerne (se appendiks 2) var udpeget til at sidde i perioden 2011 til 2014. Således udtrådte en række rådsmedlemmer som følge af afslutningen på udpegningsperioden (Philippe Grandjean, Peter Lange, Mogens Lytken Larsen og Kim Overvad). De øvrige ni rådsmedlemmer er blevet genindstillet og forventes udpeget for den kommende periode fra 2015 til 2018. Yderligere fire nye rådsmedlemmer udpeges i starten af 2015. Det tilstræbes, at Rådet opnår en bred sundhedsfaglig sammensætning og som noget nyt bl.a. med deltagelse af en forsker med sundhedsøkonomisk ekspertise. Formandskabet ved formand Morten Grønæk og næstformand Bente Klarlund Pedersen er blevet genudpeget af TrykFonden og Lægeforeningen for perioden 2015 til 2018.

Morten Grønæk

Bente Klarlund Pedersen

Sekretariatet

Der har været en række organisatoriske ændringer i sekretariatet i 2014. Den 31. marts stoppede sekretariatschef Mette Lolk Hanak. Peter Aagaard blev derfor konstitueret som sekretariatschef. Den 1. december blev Peter Aagaard ansat som sekretariatschef frem til udgangen af 2018. Den 30. april stoppede sekretær Eva Baadsgaard. Efter aftale med Lægeforeningen får Rådet fremover sekretærbistand ved Anette Degner Lundsteen fra Lægeforeningen. Den 31. juli stoppede kommunikationskonsulent Siff Malue Nielsen. Kommunikationsopgaver er efterfølgende blevet løst af de øvrige medarbejdere i sekretariatet. I forbindelse med offentliggørelsen af rapporten "Børn og unges mentale helbred", tilkøbte Rådet eksternt bistand ved journalist Iben Augustensen til udarbejdelse af pressemateriale, kronik mv. Kirstine Krogholm blev den 1. august forlænget som konsulent til udgangen af 2018.

Peter Aagaard

Kirstine Krogholm

Koordinationsforum

Koordinationsforum udgøres af repræsentanter fra Lægeforeningens direktion (Bente Hyldahl Fogh) og bestyrelse (Jette Dam-Hansen), TrykFondens ledelse (Gurli Martinussen og Mette Meldgaard), Rådets formandskab (Morten Grønbæk og Bente Klarlund Pedersen) og sekretariatschef Peter Aagaard. Koordinationsforum har afholdt fire møder i 2014 med fokus på koordinering af Rådets aktiviteter og projekter samt orientering om drift og økonomi. Desuden har der været en del arbejde omkring udvikling af Rådets nye strategi.

STRATEGIUDVIKLING

Rådet har i 2014 arbejdet med at udvikle en ny strategi for perioden 2015 til 2018. Strategien er blevet udviklet i forbindelse med et strategiseminar og møder i Koordinationsforum og blandt rådsmedlemmerne i efteråret. Strategien skal endeligt præsenteres og drøftes i Lægeforeningens bestyrelse den 22. januar 2015.

Strategien præciserer Rådets formål med at samle, bearbejde og formidle viden baseret på forskning, der i sidste ende skal bidrage til, at borgere i Danmark lever sundere og længere uden sygdom. I strategien understreges det, at Rådet arbejder uafhængigt af politiske og kommercielle interesser, for at forebyggelse og sundhedsfremme sker på et evidensbaseret grundlag.

I Danmark er Vidensråd for Forebyggelse det eneste uafhængige råd, der har forebyggelse og sundhedsfremme som sit særlige fokus. I praksis fungerer Rådet som et aktivt bindeled mellem eksisterende forskningsviden på den ene side og politikere, sundhedsprofessionelle og borgere som målgrupper på den anden side.

En del af strategien beskriver Rådets profil, og fremhæver tre elementer, som har central betydning for Rådets arbejde:

- At samle og formidle forskningsbaseret viden om forebyggelse og sundhedsfremme
- På baggrund heraf at rådgive om hvad der kan være bedst at gøre i forhold til særlige sundhedsudfordringer
- At understøtte implementering af aktiviteter som i praksis kan medvirke til forbedret sundhed – i tæt samarbejde med alliancepartnere.

I perioden frem mod 2018 stiller Rådet særligt skarpt på forebyggelse blandt børn og unge, da megen uhensigtsmæssig sundhedsadfærd bliver grundlagt i barn- og ungdommen – i nogle tilfælde allerede i fostertilværelsen. Hovedparten af Rådets indsatser vil således tage udgangspunkt i mulighederne for at styrke forebyggelse og sundhedsfremme i forhold til børn og unge. Herudover vil Rådet kunne påtage sig andre udvalgte indsatser som følge af pludseligt opståede behov eller ny, relevant viden på forebyggelsesområdet.

Strategien opstiller succeskriterier for Rådets arbejde, og herunder målet med at omsætte forskningsviden til sundhedsmæssig praksis f.eks. ved at Rådets indsatser tages i anvendelse i forbindelse med udarbejdelse af anbefalinger, handleplaner, lovgivning og tværgående initiativer mv.

Med strategien er det vores håb, at Rådet i højere grad kan implementere den producerede viden i praksis. Samtidig vil den skærpede strategiske profil styrke Rådets muligheder for at indgå partnerskaber og alliancer.

ØKONOMI

Vidensråd for Forebyggelse havde i 2014 samlede indtægter på 4,5 mio. kr. Finansieringen kom fra Trygfonden og Lægeforeningen. Yderligere har Rådet i 2014 modtaget støtte fra Hans & Nora Buchards Fond og Otto Sandgreens Legat Fond.

De samlede udgifter for 2014 udgør 4,2 mio. kr. De midler, der ikke er anvendt i 2015, vil blive overført til 2015.

Vidensråd for Forebyggelse modtog i 2014 en ny bevilling fra Trygfonden på 7,5 mio. kr. til perioden 2015 til 2018. I samme periode støtter Lægeforeningen med årligt 0,5 mio. kr. Denne finansiering dækker ikke fuldt ud Rådets aktiviteter og drift. Derfor søger vi løbende nye støtte- og samarbejdspartnere til supplerende finansiering og indfrielse af fælles mål.

PROJEKTER OG AKTIVITETER

Supermotionisme

Over en årrække har der været en stigning antallet af motionsaktive danskere, og stadig flere voksne danskere ønsker at udfordre sig selv inden for udholdenhedsidræt. Eksempelvis har danskernes deltagelse i maratonløb og Ironman aldrig været højere. Sådanne aktiviteter er en stor belastning for kroppen, og der har været debat om og bekymring for eventuelle negative helbredsmæssige effekter; herunder risiko for hjerteproblemer og pludselig død, som kunne tænkes at være forbundet med at træne meget og hårdt i forhold til mere moderate træningsmængder. Dette var baggrunden for at afdække temaet supermotionisme. Formålet med rapporten var at belyse forskellige eventuelle negative konsekvenser af hyppig, langvarig og hård udholdenhedsidræt.

Den 20. maj 2014 blev rapporten offentliggjort – samme weekend som Københavns Maraton blev

afholdt. Målgrupperne for rapporten var de danskere, der ofte dyrker udholdenhedsidræt og de sundhedsprofessionelle, der rådgiver om sammenhængen mellem fysisk aktivitet og sundhed.

Arbejdsgruppen bag rapporten var bredt sammensat og bestod således af idrætsfysiologer, fysioterapeuter, en psykolog og læger (bl.a. en kardiolog). Lektor Kristian Overgaard var formand for arbejdsgruppen.

En lang række centrale interessenter (herunder de relevante idrætsforbund, patientforeninger og fagorganisationer) fik tilsendt rapporten forud for offentliggørelsen med henblik på at sikre kendskabet til rapporten og som en del af implementeringen. Rapporten fik omfattende medieomtale i både landsdækkende medier (bl.a. Politiken, BT, Danmarks Radio, Radio24syv) og i en lang række lokale aviser. Rapporten nåede i høj grad også udoverne selv via en række træningsmagasiner og hjemmesider (f.eks. DGIs medlemsblad, Aktiv Træning, Iform og www.triatlon.dk) såvel som de sundhedsprofessionelle (f.eks. fysioterapeuternes fagblad Krop & Fysik, www.laeger.dk og Idrættens Analyseinstitut). Det vurderes, at rapporten nåede ud til de tiltænkte målgrupper.

Den videre implementering af rapporten fortsatte efter offentliggørelsen. Idrættens Analyseinstitut afholdt i november 2014 konferencen "Idrættens største udfordringer IV", hvor Kristian Overgaard præsenterede oplægget: "Supermotionisme. Er løbebølgen ved at tage overhånd?". Det videre arbejde med implementering af rapporten fortsætter i 2015 med bl.a. en statusartikel i Ugeskrift for Læger. I januar 2015 afholder Dansk Idrætsmedicinsk Selskab konferencen "Sports Medicine Conference" med international deltagelse. Her afholdes en hel session om Supermotionisme med oplæg af flere af forfatterne bag rapporten.

Håndbog i sund formidling

Den 27. juni 2014 udgav Rådet i samarbejde med Ugeskrift for Læger Håndbog i sund formidling.

Medierne er en af de vigtigste kilder til information om sundhed. De formidler ny forskning om sundhed og debatterer sundhedsvæsenet, forebyggelse og behandlingsformer. Men sundhedsforskning er en kompleks størrelse, og forskningsresultater giver ikke altid klare og entydige svar. Skal befolkningen have det fulde udbytte af mediernes sundhedsbudskaber, kræver det, at det, de får serveret, er afbalanceret og velunderbygget. God sundhedsjournalistik har altså stor positiv betydning for folkeoplysningen, men kan også være sundhedsfarligt, hvis det, der står, er unanceret eller direkte forkert.

Formålet med håndbogen var at bidrage til at kvalificere noget af det sundhedsstof, der dagligt ender i de trykte aviser, magasiner og på hjemmesider, og som florerer på de sociale medier. Målgruppen for

håndbogen var primært journalister og andre, der arbejder med formidling af sundhedsstof. Håndbogen har også fundet anvendelse på bl.a. en række af landets professionshøjskoler, hvor den bruges af studerende på de sundhedsfaglige uddannelser.

Imidlertid er det vores vurdering, at håndbogen ikke fået den omtale og anvendelse i praksis, som den har fortjent. Det store arbejde, der ligger bag håndbogen, har potentiale til langt større implementering i praksis især blandt sundhedsjournalister. I forlængelse af dette er det oplagt med en egentlig anmeldelse af håndbogen (f.eks. i "Journalisten"), såvel som et debatarrangement med sundhedsforskere og sundhedsjournalister som deltagere for at udbrede kendskabet til håndbogen og skabe yderligere fokus på problemstillingerne.

Børn og unges mentale helbred

Tilbage i 2013 valgte Rådet at sætte fokus på psykiske symptomer og lidelser blandt børn og unge, idet

det udgør en vigtig del af sygdomsbyrden i denne aldersgruppe, og problemer af psykisk karakter tidligt i livet kan medføre psykiske helbredsproblemer senere i livet. Arbejdet mandede ud i en stor temarapport, hvor de sidste 20 års forekomst af psykiske symptomer og lidelser blev kortlagt, og hvor de vigtigste faktorer af betydning for børn og unges mentale helbred blev identificeret og diskuteret i forhold til konsekvenser og mulige indsatsområder.

Rapporten blev udarbejdet af en stor og tværfaglig arbejdsgruppe på mere end 10 forskere med ekspertise indenfor bl.a. forebyggelse, folkesundhed, psykiatri og almen medicin.

Det primære formål med rapporten var at skabe debat og øget fokus på vigtigheden af forebyggelse og tidlig opsporing af psykiske problemer blandt børn og unge.

Rapporten henvendte sig særligt til professionelle og interessenter indenfor sundheds-, undervisnings-, og socialsektoren, som i det daglige arbejder med børn og unge.

Rapporten udkom d. 27. september 2014 og nåede bredt ud i de landsdækkende medier (bl.a. Politiken, JP, BT, Danmarks Radio og Radio24syv) og i en lang række lokale aviser. Siden da har der løbende været en debat om emnet i medieme, og rapporten har dannet grundlag for en række faglige artikler i målgrupperelevante magasiner (f.eks. Kommunernes Landsforening, Friskolebladet, Gymnasieskolen.dk og Magasinet Frie Skoler). Faglige interesseorganisationer som Psykiatrifonden, Landsforeningen SIND, Det Sociale Netværk, Dansk psykolog Forening og Børne- og Ungdomspsykiatrisk selskab har også taget rapporten op. Psykiatrifonden har eksempelvis

krævet politisk handling og national forebyggelsesplan på området med fokus på tidlig indsats, og de har nedsat et 'advisory board' med bl.a. deltagere fra Vidensråd for Forebyggelse, der skal afdække, hvilke sundhedspolitiske indsatser, der bedst kan forbygge psykisk sygdom hos børn og unge.

I tillæg har flere af arbejdsgruppens medlemmer bidraget til formidlingen af rapportens konklusioner på en række konferencer og kurser i 2014. Eksempelvis har Kommunernes Landsforening i november 2014 afholdt konferencen "Sammen om unge kvinders mentale helbred" hvor to af arbejdsgruppens medlemmer, Pernille Due og Carsten Obel, præsenterede oplægget "Problemet omfang og vejene til forandring". I december 2014 afholdt Glostrup Hospital konferencen "Unge mentale Helbred" hvor Pernille Due præsenteret oplægget "Hvad siger forskningen?". Pernille Due har også i 2014 deltaget med oplæg på den Islandske konferencen "Children's mental health and Well-Being: Policy and Future Directions in the Nordic Countries" og skal i 2015 bl.a. holde oplæg for udvalget for Børn og Unge i Det kriminalpræventive Råd. I 2015 er også Carsten Obel og Jon Busk Arnfred, med udgangspunkt i rapporten, inviteret til at holde oplæg for SSP-netværket i Holstebro Kommune og for VIA Højskolen for Videreuddannelse & Kompetenceudvikling i Århus og Holstebro. I maj 2015 afholder Det Sociale Netværk i samarbejde med Rådet en konference, der er centreret omkring rapporten om børn og unges mentale helbred. Det videre arbejde med implementering af rapporten fortsætter således i 2015. Samarbejdet med relevante aktører på området (bl.a. Psykiatrifonden og Det Sociale Netværk) fortsætter også. Det vurderes således samlet, at rapporten er nået ud til de tiltænkte målgrupper.

ANDRE PROJEKTER

Søvn og sundhed

Vidensråd for Forebyggelse har i 2013 og 2014 arbejdet på en temarapport om søvn, der har til formål at sætte fokus på og øge kendskabet til søvnens betydning for sundhed og sygdom blandt voksne. Vi håber, at rapporten kommer til at styrke rådgivningsgrundlaget blandt sundhedsprofessionelle, og at den vil komme til at inspirere til bedre søvnadfærd i den generelle befolkning. Rapporten beskriver danskeres søvnvaner, sammenhængen mellem søvnproblemer og somatisk sygdom, sammenhængen mellem livsstilsadfærd og søvnproblemer samt psykologisk og medicinsk behandling af søvnproblemer. Arbejdsgruppen er bredt sammensat med klinisk professor Poul Jennum i spidsen for gruppen. Derudover deltager yderligere 10 forskere med ekspertise inden for rapportens emner. Rapporten forventes klar til offentliggørelse inden sommerferien 2015.

Cannabis: Sociale og sundhedsmæssige konsekvenser samt muligheder for forebyggelse og behandling

Vidensråd for Forebyggelse har i 2014 arbejdet på en temarapport om cannabis. Rapportens formål er at vurdere evidensen om de sociale og sundhedsmæssige konsekvenser af cannabisbrug. Rapporten redegør for de biologiske, sociale, kognitive, psykiatriske, neurobiologiske og somatiske effekter af cannabisbrug. Rapporten vil også gennemgå omfanget

af og udviklingen i danskernes cannabisbrug ligesom mulighederne for forebyggelse og behandling af cannabisafhængighed, vil blive behandlet. Arbejdsgruppen består af seks medlemmer med ekspertise inden for de områder, rapporten dækker. Professor i psykiatri, Merete Nordentoft, er formand for arbejdsgruppen. Rapporten forventes klar til offentliggørelse omkring maj 2015.

Tatovering – helbred, risici og kultur

I 2013 nedsatte Rådet en arbejdsgruppe, der skal sammenfatte den tilgængelige viden om sammenhængen mellem tatovering og helbred. Formanden for arbejdsgruppen er Jørgen Serup, der er professor i dermatologi. Arbejdsgruppen, der yderligere består af eksperter inden for mikrobiologi, antropologi, psykologi og kemi, har arbejdet videre med rapporten hen over 2014. Rapporten dækker således området bredt og beskriver bl.a. den historiske og teknologiske udvikling af tatovering, forekomsten af tatovering i Danmark i dag, de forskellige typer af tatovering, det sociologiske og psykologiske perspektiv i forhold til at lade sig tatovere, generne og komplikationerne, der kan opstå i forbindelse med tatovering samt metoderne til at fjerne tatovering. I rapporten præsenteres desuden et forslag til en national strategi, der skal forebygge tatoveringsrisici og –komplikationer. Rapporten forventes offentliggjort i april 2015.

KONFERENCER OG TEMAMØDER

Sundhed og adfærd – fra forskning til politisk handling

Danskernes sundhed halter. Selvom nogle grupper er blevet sundere, er der stadig alt for mange, der ryger og drikker for meget, spiser usundt og rører sig for lidt. Det koster både liv og penge.

Den 24. februar 2014 afholdt Rådet konferencen "Sundhed og adfærd – fra forskning til politisk handling". Formålet med konferencen var direkte kommunikation og debat med beslutningstagere og fagfolk, der arbejder med at ændre danskernes sundhedsvaner. Rådet ønskede via debat at motivere, inspirere og rykke det politiske syn på indsatser, der kan ændre befolkningen i sund retning.

I panelet sad folketingsrepræsentanter fra Socialdemokraterne, Venstre, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti. Sundhedsminister Nick Hækkerup og Københavns Sundheds- og Omsorgsborgmester deltog også. Blandt konferencedeltagerne var bl.a. repræsentanter for Sundhedsstyrelsen, Fødevarestyrelsen, Socialstyrelsen, Kommunernes Landsforening og de enkelte kommuner. Der deltog også en lang række forskere fra de forskellige Universiteter og centre i Danmark. Lægeforeningen, TrygFonden, Nordeafonden, Kræftens Bekæmpelse, Diabetesforeningen og Alkohol & Samfund var også blandt de deltagende organisationer.

På konferencen præsenterede Rådets eksperter en række forslag til at sætte gang i forebyggelsen. Forslag, der primært var rettet mod danskernes store forbrug af tobak og alkohol samt for lidt fysisk aktivitet, men også den alarmerende stigning i social ulighed i sundhed. Rådet ønskede at stå ansigt til ansigt med politikerne og sætte fokus på, hvor vigtigt det er at tage afgifter eller andre former for strukturelle tiltag i brug. Konferencen var en efterfølger til konferencen "Sundhed og adfærd – hvorfor er det svært at træffe det sunde valg", som Rådet afholdt i 2012 med det formål at udvide perspektivet på adfærdsendring hos fagfolk og give konkrete værktøjer til at ændre adfærd.

Det lykkedes ikke helt at få overbevist politikerne om alle Rådets løsningsforslag, og især forslag om mindstepriser på tobak, var politikerne tilbageholdende med at give hånd på. Deres argument var bl.a., at der lige nu er fokus på Danmarks konkurrenceevne i den stadig globaliserende økonomi. Generelt var de inviterede politikere dog positivt stemt for et øget fokus på forebyggelse og positive i forhold til at finde løsninger til, hvordan danskerne skubbes i en endnu sundere retning.

Rådet mener, at der er tung evidens for, at strukturel forebyggelse er en af de ting der virker, når sundheden skal forbedres. På konferencen fik vi overfor en række af Rådets primære målgrupper, fagfolk og beslutningstagere, italesat dette, og det vurderes derfor, at konferencen levede op til sit formål.

Folkemødet Bornholm

På folkemødet Bornholm 2014 deltog Rådet med et tværorganisatorisk debatarrangement i samarbejde med Lægeforeningen og Danske Regioner om "Børn og unges mentale helbred – hvad ved vi og hvad kan vi gøre?". Formålet med arrangementet var, at samle

relevante aktører til en debat om hvad der konkret kan gøres for at forbedre børn og unges mentale helbred. Rådet mener, at en fælles social indsats er nødvendig hvis opgaven om bedre mentalt helbred hos børn og unge skal løses. Ud over eksperter fra Rådet var debattens panel bredt sammensat af repræsentanter fra Lægeforeningen, KL's Social- og Sundhedsudvalg, Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg og Dansk Psykolog Forening. Der var fuldt hus til arrangementet, og der blev stillet mange gode spørgsmål fra publikum. Arrangementet mundede

ud i en række konkrete forslag til, hvad der kan gøres, herunder tidlig indsats, optimering af pædagogiske kompetencer i daginstitutioner i udsatte områder; at prioritere ekstra ressourcer til de socialt belastede familier; udnytte skolereformen, samt involvere frivillige organisationer og øge samarbejdet på tværs af regioner, kommuner og almen praksis.

Derudover deltog Rådets formand i en række andre faglige debatarrangementer på Folkemødet Bornholm. Eksempelvis sad Morten Grønæk med i Altingets "Sundhedens topmøde", hvor bl.a. Nick Hækkerup var med til at debattere tre vigtige emner: 1) "Er forebyggelse kun for de rige?", 2) "Har det offentlige brug for en privat hjertestarter?" og 3) "Og hvem skal prioriteres?". Morten Grønæk deltog også i en paneldebat om "Hvem har ansvaret for forebyggelse?", som var arrangeret af Center for Forebyggelse i Praksis og Kræftens Bekæmpelse. Og i MeningsMinisteriets telt på Allinge havn diskuterede Rådets formand "Skat på tobak – Hvor går grænsen?". Der var også tid til at være med til at fejre Komiteen for Sundhedsoplysningens 50-års fødselsdag med udsækning af verdens største lagkage og tale om "Sundhed og balance".

VIDENSRADET OG PRESSEN

Rådet har et mål om at være en synlig og troværdig aktør på forebyggelsesområdet. Formidling er en væsentlig og integreret del vores opgaveportefølje. Vi arbejder målrettet på at udfylde vores rolle i den offentlige sundheds- og forebyggelsesdebat, og vi har desuden en intensiv presseindsats omkring offentliggørelsen af vores rapporter.

Pressedækning

Gennem hele 2014 har Rådet således haft en betydelig pressedækning. Særligt i perioderne umiddelbart efter offentliggørelsen af Rådets rapporter og ved offentlige debatter om sundheds- og forebyggelsesrelaterede spørgsmål (f.eks. kronikken om helbredstjek) har der været stor medieomtale (se figur 1).

Der tegner sig et mønster i forhold til hvordan omtalen af Rådet fordeler sig på medier. Typisk er det de store landsdækkende medier (bl.a. de store dagblade, TV, radio og webkilder), der har den første umiddelbare omtale efterfulgt af lokale ugeaviser. Efter en periode følger magasiner og senere igen fagblade for de relevante faggrupper (se figur 2).

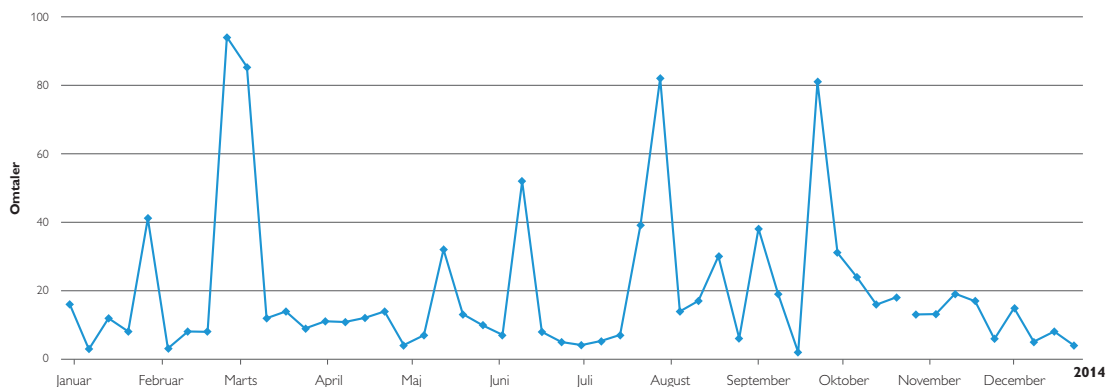
I marts var der stor omtale som følge af debatarangementet på Christiansborg om sundhedsadfærd. I maj-juni og delvist i august gik omtalen især på rapporten "Supermotionisme", mens rapporten "Børn og unges mentale helbred" gav stor omtale i oktober. Kilde: Infomedia Insight.

Rådet optræder hyppigst i webkilder (42%) efterfulgt af regionale og lokale dagblade (24%) og landsdækkende dagblade (22%). Kilde: Infomedia Insight.

Vi kan registrere, at der med tiden er sket en markant stigning i omtalen af Rådet og vores produkter i medierne. Samlet har der i 2014 været 1038 omtaler af Vidensråd for Forebyggelse. Dette er en markant stigning i forhold til tidligere: 2013 (796 omtaler), 2012 (673 omtaler) og 2011 (379 omtaler). Desuden oplever vi en stadig stigende interesse og antal henvendelser fra pressen, der ønsker ekspertudtalelser om forskellige sundheds- og forebyggelsesspørgsmål.

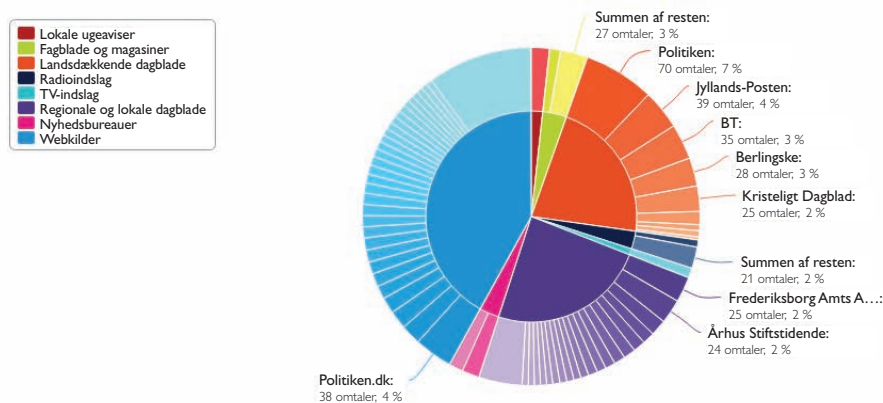
→ FIGUR 1

Rådets omtaler i 2014

→ FIGUR 2

Fordelingen af artikler og omtaler i forskellige medier i 2014

Kronik og debat

I 2014 har Rådet bidraget aktivt til den offentlige sundhedsdebat med en række debatindlæg og kronikker i de store landsdækkende aviser (se appendiks 1). Indlæggen er blevet udarbejdet af rådsmedlemmerne og har f.eks. omhandlet temaer som social ulighed i sundhed, helbredstjek og dødelighed, artrosebehandling samt børn og unges mentale helbredsproblemer. Især sidstnævnte gav anledning til stor debat, hvor bl.a. Psykiatrifonden krævede politisk handling. Det er et Rådets formål at være dagsordensættende, og vi vil fortsat være med til at præge den offentlige sundhedsdebat.

APPENDIKS 1 Oversigt over aktiviteter og projekter

RAPPORTER

maj 2014	Supermotionisme
juni 2014	Håndbog om sund formidling
september 2014	Børn og unges mentale helbred

ARRANGEMENTER

februar 2014	Halvdagskonference om politik i sundhed og adfærd, Fællessalen, Christiansborg
juni 2014	Debatarrangement og paneldiskussioner på Folkemødet Bornholm

DEBATINDLÆG

april 2014	Politiken "Professor: Husk nydelsen, når du lever sundt" – debatindlæg om at leve det sunde liv af Morten Grønbæk
april 2014	Jyllands Posten "Artrose er vor tids store folkesygdom" – debatindlæg om forebyggelse af artrose af Ewa Roos
april 2014	Weekendavisen "Ulighed i sygdom" – debatindlæg om ulighed i sygelighed og sundhed af Finn Diderichsen
september 2014	Politiken "Helbredstjek nedbringer altså dødeligheden" – kronik af Anelli Sandbæk m.fl.
oktober 2014	Berlingske "Vi risikerer at tabe børn og unge med mentale helbredsproblemer" – kronik af Pernille Due, Finn Diderichsen og Carsten Obel
december 2014	Altinget.dk "Behov for større fokus på alternativer til medicin" – kronik af Ewa Ross, Anelli Sandbæk og Mogens Lytken

ARTIKLER

januar 2014	Ernæring & Sundhed (Kost- og Ernæringsforbundet) "Vægttab – er det altid sundt?"
februar 2014	Diætisten "Ikke alle overvægtige har gavn af et vægttab"
marts 2014	Ugeskrift for Læger, faglig leder "Forebyggelse af muskel- og ledsygdomme"
maj 2014	Helse "Kan man være tyk og sund?" (tema om overvægt)
maj 2014	Patienthåndbogen: Stillesiddende adfærd er dårligt for helbredet
maj 2014	Lægehåndbogen: Stillesiddende adfærd og helbred

OPLÆG

januar 2014	Debatmøde om overvægt og vægttab i Lægefagligt Forum, Lægeforeningen ved Torkild IA Sørensen
-------------	--

januar 2014	Temadag om overvægt i Region Nordjylland ved Kim Overvad
januar 2014	Årsmøde for Kliniske Diætister: Oplæg om overvægt og vægttab af Kim Overvad
marts 2014	Partnerskabskonference ved SUM. Oplæg af Morten Grønbæk om nationale mål og folkesundhed
maj 2014	Altingets forebyggelseskonference. Oplæg af Morten Grønbæk om forebyggelse og partnerskaber
maj 2014	Supermotionsime. Netværk for fysisk aktivitet og helbred. Oplæg af Peter Aagaard
maj 2014	Netværksmøde for kontaktsygeplejersker, Region Midt. Oplæg om overvægt og vægttab af Kim Overvad
maj 2014	Lægefagligt Forum. Debatmøde om forebyggelse af muskel- og ledsygdomme. Oplæg af Ewa Roos
oktober 2014	"Children's mental health and Well-Being: Policy and Future Directions in the Nordic Countries". Reykjavik, Island. Oplæg af Pernille Due
oktober 2014	Unge mentale sundhed – fokus tidlig opsporing og handling. Konference på Glostrup Hospital (part 1). Hvad siger forskningen? Få et indblik i udviklingen i unges mentale sundhed de sidste 15-20 år, en nylig rapport fra Vidensråd for Forebyggelse. Oplæg af bl.a. Pernille Due
oktober 2014	Kliniske Diætisters Årsmøde. Oplæg af Kjeld Hermansen. Kan vi drikke kaffe med god samvittighed?"
november 2014	IDAN konference. Årets største idræts- og folkeoplysningskonference i Vejen. Oplæg om "Spor om Supermotionisme" af Kristian Overgaard,
november 2014	5 regionsbestyrelser i Nyborg. For dem der arbejder med børn, unge, folkeskole, udsatte børn og unge og kulturområderne, oplæg af Pernille Due om unges mentale sundhed
december 2014	Unge mentale sundhed – fokus tidlig opsporing og handling. Konference på Glostrup Hospital (part 2). Hvad siger forskningen? Få et indblik i udviklingen i unges mentale sundhed de sidste 15-20 år, en nylig rapport fra Vidensråd for Forebyggelse. Oplæg af bl.a. Pernille Due
december 2014	KL Sundhedsspot konference i Odense. En involverende tværfaglig konference for de faggrupper i kommunen, der arbejder med børn i 0-7-års alderen. Oplæg af bl.a. Pernille Due
januar 2015	Skoleforumsmøde i Ballerup Kommune. Børn og unges mentale helbred. Oplæg af bl.a. Pernille Due
januar 2015	Sportsmedicinsk Årskongres 2015 i København. Oplæg af Kristian Overgaard, Rasmus Østergaard, Mia Lichtenstein og Lars Andersen om "Spor om Supermotionisme"

APPENDIKS 2 Oversigt over rådsmedlemmerne

FORMAND

Morten Grønæk. Læge, ph.d., dr.med.. Professor og direktør for Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.

Primære forskningsområder: Alkoholforebyggelse og alkohol i relation til sygdom og dødelighed.

NÆSTFORMAND

Bente Klarlund Pedersen. Læge, dr.med.. Professor og centerleder på Danmarks Grundforskningsfonds Center for Inflammation og Metabolisme og TrygFondens Center for Aktiv Sundhed, Rigshospitalet.

Primære forskningsområder: Inflammation og fysisk aktivitet.

RÅDSMEDLEMMER

Anelli Sandbæk. Læge, ph.d., speciallæge i almen medicin. Professor på Institut for Folkesundhed, Afdeling for Almen Medicin, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Århus Universitet og praktiserende læge i Århus.

Primære forskningsområder: Forebyggelse af kroniske livsstilssygdomme samt implementering af kliniske vejledninger i den kliniske hverdag.

Ewa Roos. Fysioterapeut, ph.d., docent. Professor på Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet og forskningsleder ved Forskningsenheden for Muskuloskeletal Funktion og Fysioterapi, Syddansk Universitet.

Primære forskningsområder: Muskel- og led-sygdomme, herunder artrose og knæskader med fokus på uddannelse, træning og kirurgi som forebyggelse og behandling.

Christian Mølgaard. Læge, ph.d., Viceinstituttleder for forskning og lektor på Institut for Idræt og Ernæring, Københavns Universitet og professor på HCA Forskning, Klinisk Institut, Syddansk Universitet samt speciallægekonsulent ved Pædiatrisk Ernæringsenhed, Rigshospitalet.

Primære forskningsområder: Kostens betydning for børns vækst og sundhed, herunder knogleudvikling.

Finn Diderichsen. Læge, speciallæge i socialmedicin, dr.med.. Professor og afdelingsleder på Afdeling for Socialmedicin, Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet.

Primære forskningsområder: Forebyggelsesforskning med fokus på sociale determinanter og ulighed i sundhed, samt socialepidemiologisk forskning.

Inge Tetens. Cand. brom., MSc Human Nutrition, ph.d.. Professor og faggruppeleder på Afdelingen for Ernæring, DTU Fødevareinstituttet.

Primære forskningsområder: Human ernæring, næringsstofanbefalinger og kostråd, populationsbaserede kost- og næringsstofinterventioner.

Kjeld Hermanse. Læge, dr.med., speciallæge i intern medicin, speciallæge i medicinsk endokrinologi. Forskningsoverlæge på Medicinsk Endokrinologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital og adjungeret professor ved Institut for Idræt og Ernæring, Københavns Universitet.

Primære forskningsområder: Kost, metabolisk syndrom og type 2-diabetes.

Kim Overvad. Læge, ph.d.. Professor på Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet.

Primære forskningsområder: Kost, livsstil, genetisk følsomhed og helbred.

Kristian Overgaard. Cand.scient. (biologi), ph.d. (muskelfysiologi). Lektor på Institut for Folkesundhed – Idræt, Aarhus Universitet.

Primært forskningsområde: Muskelfysiologi.

Merete Nordentoft. Læge, ph.d., MPH, dr.med., speciallæge i psykiatri. Professor på Psykiatrisk Center København.

Primære forskningsområder: Epidemiologi, psykisk lidelse, psykiatri og selvmord.

Pernille Due. Læge, dr. med.. Professor og forskningsleder for forskningsprogrammet "Børn og unges sundhed og trivsel" på Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.

Primære forskningsområder: Børn og unges sundhed og sundhedsadfærd, social ulighed i sundhed, betydningen af sociale relationer for helbred og trivsel.

Mogens Lytken Larsen. Læge, dr.med.. Klinisk professor på Kardiologisk Afdeling, Aalborg Universitetshospital og leder af Dansk Center mod Ulighed i Sundhed.

Primært forskningsområde: Forebyggelse af hjertekarsygdomme.

Peter Lange. Læge, dr. med., speciallæge i intern medicin og medicinske lungesygdomme. Professor på Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet og overlæge på Lungemedicinsk Sektion, Hvidovre Hospital.

Primære forskningsområder: Forebyggelse af KOL og lungekræft.

Philippe Grandjean. Læge, dr.med.. Professor i miljømedicin og forskningsleder på Institut for Sundhedstjenesteforskning, Syddansk Universitet.

Primært forskningsområde: Miljøforurenings effekter på sundheden.

Sundhedsstyrelsens observatør: **Jette Jul Bruun.**
Enhedschef i Sundhedsstyrelsen.

